

การอนุรักษ์และขยายพันธุ์กล้วยไม้เอื้องคำกัวโดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ในเขตอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ จ. พิษณุโลก

กตัญชลี ชัยรัตน์สิริพงศ์ พุทธพงษ์ เพชรเกษม ชนิตา หันสวาสดี และพีระศักดิ์ ฉายประสาท

คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

***In vitro* conservation and propagation of *Dendrobium signatum* Rchb.f.**

at Chattrakarn national park, Phitsanulok province

Duangjai Ruangaon, Puttapon Pechkasem, Chanida Hunsawad and Peerasak Chaiprasat

Faculty of Agriculture, Natural Resource & Environment, Naresuan University

บทคัดย่อ

การสำรวจชนิดของกล้วยไม้เอื้องคำกัว (*Dendrobium signatum* Rchb.f.) บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ และนำมาศึกษาการงอกและพัฒนาการของต้นอ่อนด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยศึกษาผลของฮอร์โมน NAA:BA ที่มีต่อการงอกและการเจริญเติบโตวางแผนการทดลองแบบ Factorial in CRD (Completely Randomized Design) มี 25 ทรีตเมนต์ ๆ ละ 20 ซ้ำ โดยการนำต้นอ่อนอายุ 1 เดือนมาเลี้ยงบนอาหาร Vacin and Went (1949) ร่วมกับฮอร์โมนที่มีอัตราส่วน NAA:BA มีความเข้มข้นที่ระดับ 0 0.5 1 1.5 และ 2 ppm บันทึกผลการทดลองทุก 3 สัปดาห์ระยะเวลา 18 สัปดาห์ พบว่าที่ระดับความเข้มข้น 0.5 : 1 มีความสูงของต้นมากที่สุด ระดับความเข้มข้น 0.5 : 0.5 มีจำนวนต้นตอกและจำนวนใบมากที่สุด ระดับความเข้มข้น 2 : 0.5 มีจำนวนรากและความยาวของรากมากที่สุด และเมื่อศึกษาวัสดุปลูกที่เหมาะสมต่อการปลูกเปรียบเทียบวัสดุปลูก 5 ชนิด ได้แก่ ขุยมะพร้าว หินภูเขาไฟ ถ่านไม้ มอส และเปลือกไม้สน ชนิดละ 20 ต้นระยะเวลา 2 เดือน พบว่ากล้วยไม้เอื้องคำกัวมีอัตราการรอดในขุยมะพร้าวสูงที่สุดและการเจริญเติบโตมากกว่าวัสดุปลูกอื่น ๆ